

Project Opvoeden is een gesprek Podium voor de theorieën, denkbeelden en praktijken van Nederlandse ouders met een migratie-achtergrond

Een ontwikkelingsproject van de stichting BMP

FACTSHEET

Achtergrond en aanleiding

Het thema *migranten en opvoeding* is een actueel maatschappelijk onderwerp. Opvallend is dat er veel gesproken wordt over alles wat er fout kan gaan bij de opvoeding, maar dat ouders met een Marokkaanse, Turkse, Surinaamse, Antilliaanse, Afrikaanse of andere niet-westerse achtergrond zelden op een positieve manier aan het woord komen over opvoeden en de waarden en normen die zij daarbij belangrijk vinden.

Het denken over opvoeding, de betekenis van vrijheid en van regels, de manier van communiceren tussen ouders en kinderen en de vraag wie je als opvoeder wilt zijn, zijn vraagstukken die in verschillende tijden en verschillende culturen op uiteenlopende manieren beantwoord worden.

De toegenomen individualisering en de professionalisering van de Nederlandse samenleving plaatsen ouders in een ander speelveld dan vroeger. Ouder zijn betekent in toenemende mate dat je jezelf als het ware moet uitvinden en in een veelheid aan opvoedingskeuzes je eigen stijl moet ontwikkelen. Dit betekent dat je een antwoord moet zien te vinden op vragen als:

1. Wie ben ik? En wat voor opvoeder wil ik zijn?
2. Hoe ga ik om met de waarden en normen die ik van huis uit heb meegekregen. Passen die beelden nog bij de tijd van nu en hoe kan ik bepaalde zaken anders doen?
3. Hoe ga ik om met de geprofessionaliseerde wereld van scholen en zorginstellingen?
4. Hoe ga ik om met de veelheid aan invloeden waaraan mijn kind bloot staat?

In de praktijk worden dit soort vragen meestal niet actief gesteld, terwijl de antwoorden wel richtinggevend zijn voor de manier waarop ouders inhoud geven aan de opvoeding van hun kinderen. Voor ouders met een migrantenachtergrond geldt dat zij niet alleen een antwoord moeten zien te vinden op deze vragen, maar dat zij zich ook een beeld vormen van de Nederlandse samenleving met zijn vele professionele instellingen en dat zij manieren moeten ontwikkelen om hun weg daarin te vinden. Daarbij moeten ze niet alleen zelf omgaan met de afwijzing die hen vaak als groep ten deel valt, maar ook hun kinderen hierin bijstaan. Bovendien moeten ze omgaan met de druk die op hen wordt uitgeoefend om de positieve waarden die zij aan hun eigen opvoeding ontleen te vergeten en die in te wisselen voor wat als de standaard Nederlandse opvoeding wordt gezien.

De stichting BMP ontvangt veel signalen van migrantenouders dat zij het gesprek over opvoeding op andere manieren en op andere niveaus willen voeren en dat ze meer grip op dit thema willen krijgen. Daarom heeft BMP, samen met migrantenouders van verschillende afkomst, het project *Opvoeden is een gesprek* ontwikkeld.

Doel

Doel van dit project is:

1. Het ontwikkelen van het denken onder migranten over het thema opvoeden door in te gaan op de meer filosofische vragen die richtinggevend zijn in het opvoedingsdebat én door ruimte te scheppen voor de verhalen van ouderen en jongeren over hun directe ervaringen met opvoeden en opgevoed worden. Thema's die daarbij aan de orde komen zijn onder meer: omgaan met discriminatie, radicalisering, huiselijk geweld, verschillen tussen jongens en meisjes, de kracht van ambities en talenten, de betekenis van vrijheid en de rol die de omgeving bij de opvoeding speelt en zou kunnen spelen.
2. Het activeren van migranten om als sprekers over deze onderwerpen naar buiten te treden,
3. Het ontwikkelen van methoden om de relaties tussen migrantenouders en het institutionele veld van scholen, centra voor jeugd en gezin, woningcorporaties, politici en anderen te bevorderen.

Organisatie en werkwijze

Het project *Opvoeden is een gesprek* start op 1 september 2010 duurt tot juni 2013. Het project is opgedeeld in verschillende fases. Elke fase kent meerdere sporen of modules die elk een eigen doelstelling, manier van aanpak, groep van betrokkenen en product kennen.

Het project als geheel kent drie organisatorische eenheden:

Een **initiatiefgroep** gevormd door mensen uit de kringen van universiteiten, openbaar bestuur en maatschappelijke organisaties. Deze groep fungeert als inhoudelijk drager van het project en

reflecteert over het verloop van het programma en de eventuele bijsturing hiervan. Tenminste de helft van de groep heeft zelf een migrantenachtergrond.

Een **klankbordgroep** die gevormd wordt door vertegenwoordigers van organisaties en instituties die actief zijn op het gebied van opvoeding die belang hebben bij de inhoudelijke en methodische uitkomsten van het project.

Een **projectteam** dat verantwoordelijk is voor de processturing binnen het project en de inhoudelijke en organisatorische ondersteuning van de verschillende groepen die er aan mee doen.

In het project wordt onder meer samengewerkt met plaatselijke zelforganisaties van migranten, jongereninitiatieven, scholen, Centra voor jeugd en gezin, het Nederlands Jeugd Instituut en het ministerie voor Jeugd en Gezin.

Programma

Fase 1 voorbereiding en inventarisatie

In deze fase wordt er langs vier sporen gezocht naar theorieën, inzichten, denkbeelden, opvattingen, achtergronden, ervaringen en gegevens over opvoeding in het algemeen en opvoeding door migrantenouders in het bijzonder. Deze fase omvat:

- Een korte literatuurstudie naar ontwikkelingen in het pedagogisch denken in Nederland en in landen van herkomst van migranten;
- De uitvoering van twee wijkexperimenten *Levensverhalen en opvoeding* in de wijk Zuidwijk in Rotterdam en de wijk Geuzenveld-Slotermeer in Amsterdam. In de wijkexperimenten worden de verhalen van drie generaties migranten over opvoeden en opgevoed worden, door buurtbewoners worden verzameld en samen met een regisseur bewerkt worden tot een theaterstuk voor de buurt;
- Een serie essays, columns en beelden van schrijvers, politici, en anderen waarin zij uitdrukken wat zij belangrijk vinden als ze denken aan opvoeding en migranten en welke achterliggende beelden daarbij een rol spelen;
- Het vormen van een landelijke verkennersgroep van circa 15 ouders uit diverse migrantengroepen die een eigen visie op opvoeden in de huidige tijd ontwikkelt;

Fase 2 verdieping en experiment

De tweede fase bestaat uit:

- Het organiseren van een tweedaagse studiebijeenkomst waar pedagogen en andere deskundigen uit Marokko, Turkije en Suriname en migrantenouders en jongeren uit Nederland ervaringen, theorieën en inzichten met elkaar bespreken.
- Het organiseren van een serie gesprekken tussen ouders en jongeren over vraagstukken in de opvoeding en verschillen en overeenkomsten in waarden, opvoedingsstrategieën en toekomstbeelden.
- Een creatief experiment met jongeren waarin hun beelden en verhalen over opvoeding met behulp van diverse expressietechnieken worden verzameld en gepresenteerd aan andere jongeren en aan hun omgeving.
- Een praktijkexperiment waarin op basis van gesprekken met ouders en jongeren van een VMBO school een methode ontwikkeld wordt om op school een doorlopend gesprek over opvoeding en wederzijdse verwachtingen mogelijk te maken.

De landelijke oudergroep blijft ook in deze fase actief.

Fase 3 Overdracht en implementatie

Fase 3 start met een werkconferentie waarin de uitkomsten van de verschillende fases en modules worden gepresenteerd en gewogen. Vervolgens wordt in samenwerking met de leden van de klankbordgroep een programma gemaakt voor de implementatie van de uitkomsten van de verschillende onderdelen van het project door uiteenlopende instituties en organisaties.

Uitkomsten en producten

Het project leidt tot verschillende producten, uiteenlopend van een theaterstuk, een visiedocument en een stripboek, tot methodische handleidingen. Het geheel wordt afgesloten met een slotpublicatie waarin niet alleen aandacht is voor de inhoudelijke uitkomsten, maar ook voor de effecten van het project op de publieke discussie over opvoeding en migranten en de mate waarin migrantenouders en jongeren zich 'eigenaar' van het thema opvoeden zijn gaan voelen.